

Manisa mebusu Tahir Hititin teşrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı esasiye encümenlerinden mürekkeb muhtelit encümen mazbatası (3/47)

T. C.

Başvekâlet

Muamelet Müdürlüğü

Sayı: 6/2189

28-VIII-1932

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Bolu Belediye reisi ve vilâyet Umumi meclisi reisi sanisi bulunduğu esnada iki köprünün ihale muamelesine fesad karıştırılması meselesinde methaldar olduğu iddia olduğundan hakkında 1609 numaralı kanun mucibince takibat icrası icab eden ve halen Manisa mebusu bulunan Tahir bey hakkında Teşkilâtı esasiye kanununun 17 nci maddesine tevfikan B. M. Meclisince muktazi muamelenin ifası Dahiliye vekâletinin 15 -VIII-932 tarihli ve 2838 numaralı tezkeresinde bildirilmiş ve mülkiye müfettişliğince bu bapta tanzim olunan tahkikat evrakı ile Dahiliye vekâleti Hakuk müşavirliğinin mütaleanamesi leffen takdim kılınmış olmakla muktazasının ifasına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Vekâleti Celileye

6 - VIII - 1932 tarih ve 524/25 sayılı Mahalli idareler umum müdürlüğünün vekâleti celilelerinin tensibile Bolu valisi Sakib Bey ve Belediye reisi ve meclisi umumî reisi sanisi Tahir Bey hakkındaki evrak tetkik olundu :

Mesele üç safha arz ediyor :

1 — Encümeni vilâyet reisi sanisi ve meclisi umumî reis vekili Tahir Beyin Kuruçay köprüsünün ihalesine dair dosya ve mektublarda tahrifat yaptığı, ihale günü encümen arafından kapatılan zarf ve üzerindeki yazınm encümen kâtibi Osman Efendinin yazısı olmadığı görülerek anlaşılması ve meclisi umumî azaları tarafından bir zabıt müsveddesi tanzim edilmiş ise de kablelimza vali Sakib Beyin tetkika lüzum görerek zabıt müsveddesini aldığı ve bir zaman evrakın Vali Beyin yanında kaldıktan sonra Hükümet yangınında yandığı anlaşılıyor. Mülkiye müfettişinin tahkikatı neticesine nazaran Vali Beyin harekâtı suiniyete makrun görülememekte ise de evrakı muamelesiz alakoyması vazifede lâkaydisine atfedilmekte ve bu hareket memuriyetimizce de inzibatî cezayı müstelzim bir mahiyette görülmektedir. Mumaileyhin ihtarla tecziyesi yüksek vekâlet makamının tensib ve takdirlerine arz olunur.

2 — Meclisi umumî reisi sanisi ve belediye reisi Tahir Beyin meclisi umumice kapatılan teklif mektubunu değiştirmesi ve Çaykurd ve Kuruçay köprülerinin ihalesinde taliblerle uyuşarak rekabeti men ve talibleri menfaat mukabilinde münakasaya devamdan istinkâf ettirerek kârı aralarında taksim etmeleri müzayedeye fesat karıştırmak mahiyetinde görülmüş olduğundan bu hareketinden dolayı hakkında 1609 numaralı kanunun tatbiki icab etmektedir. Mülkiye müfettişliğinin Ta-

hir Beyin mebus olması dolayısıyla hakkında muamele ifa edilmesine imkân olmadığı hakkındaki mütaleası anasirile tesbit edilmiş suçun Yüksek Meclisin tasvibi olmadan takibsiz kalmasının caiz olamayacağı noktasından gayrivarid görülmüştür. Mummaileyh hakkında da teşkilâtı esasiye kanununun 17 nci maddesine nazaran muamele ifası için meselenin Başvekâleti Celile vasıtasile Büyük Millet Meclisine arzına müsaadelerini ve Yüksek Meclisten sadır olan karara nazaran diğer suç ortaklarına aid olub memuriyet işle alâkası olmayan suçlar için de umumî hükümlere tevfikân takibat icra edilmek üzere evrakın Cümhuriyet müddeiumumiliğine tevdi lâzımgeleceği mütaleasını yüksek tensiblerine arz ederim efendim.

Hukuk müşaviri N.
Bürhan

Adliye ve Teşkilâtı esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit encümen mazbatası

T B. M. M

Ad. Teş. Es. Muh. Encümeni

Karar No. 16

Esas No. 3/47

7 - VII - 1935

Yüksek Başkanlığa

Bolu belediye reisi ve vilâyet umumî meclisi ikinci reisi bulunduğu zaman iki köprüünün ihale muamelesine fesad karıştırmak meselesinde met-haldar olduğu iddia edilen ve Başvekâletin 18 - VIII - 1932 tarih ve 6/2189 sayılı tezkeresile teşrii masuniyetinin kaldırılması taleb olunan Manisa sayılavı Tahir Hitit hakkındaki evrak, dahilî nizamnamenin 180 nci maddesi mucibince havale edildiği İhzarî encümenin tetkikatını gösteren mazbatasile birlikte encümence tetkik ve icabı düşünüldü:

1609 sayılı kanunun 1 nci maddesi mucibince isnad olunan suç hakkında takibat icrası doğrudan doğruya Cümhuriyet müddeiumumisine aid olub bu bapta memurin muhakematı kanunu ahkâmı cari olmamasına ve müfettiş ve muhakkikler tarafından bu suçlar hakkında yapılabilecek olan tahkikat ancak ihzarî mahiyette olmasına ve Cümhuriyet müddeiumumisini amme davasını açmağa mecbur kılamayacağına ve teşrii masuniyetinin kaldırılmasına dair olub Başvekâletten gönderilen Dahiliye vekilliği tezkeresinin ise mülkiye müfettişinin işarma istinad eylemesine ve bu itibarla ortada henüz takibat icrasına salâhiyettar merci tarafından vaki bir taleb mevcut bulunmamasına binaen evrakın kanunî seyrini takib etmek üzere Başvekâlete iadesi icab edeceği azadan Münir Ça-

ğır, Hasan Ferid, Ragıb, Fuad Sirmen tarafından mütalea edilmiş ise de Cümhuriyet müddeiumumiliklerince mezkûr kanun hükümleri mucibince icra edilecek hazırlık tahkikatı, maznun mensub olduğu vekâletçe tahkikat yapılmasına ve maznunun işten el çektirilmesine mâni olmadığı mezkûr kanunun 1 nci maddesi ahkâmından olduğu gibi memurin muhakemat kanunu ahkâmı cari olmayan 1609 sayılı kanunda münderiç suçlar hakkında müfettiş ve muhakkikler tarafından tahkikat yapılabileceği ve kâfi deliller elde edildiği takdirde işin salâhiyetli Cümhuriyet müddeiumumiliğine tevdi ve ihbar edileceği kanunun ikinci maddesinin 3 ncü fıkrası sarahatinden anlaşılmakta bulunduğundan her hangi bir müfettiş ve muhakkikin ise tahkikat yapabilmesi ve tahkikatın itmamı maznun sayılavın sorguya çekilmesini icab ettirdiği takdirde mensub olduğu vekâlet vasıtasile masuniyeti teşriyesinin refini taleb edebileceğine çokluk reyile karar verildikten sonra esas hakkında icabı düşünüldü

Manisa sayılavı Tahir Hitite isnad olunan suç teşkilâtı esasiye kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı cürümler haricinde bulunmasından dolayı dahilî nizamnamenin 180 nci maddesinin 2 nci fıkrası mucibince takib ve muhakemesinin devre sonuna bırakılmasına en-

cümenimizce oy birliğile karar verilmiştir.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ad. Teş. Es. E. Başkanı M. M.

Bursa

R. Canitez

Aza

İzmir

M. Esad Bozkurd

Aza

Trabzon

R. Karadeniz

Manisa

K. Örer

Aza

Tokad

R. Erişken

Aza

Malatya

E. Barkan

Kâtib

Mardin

Edib Ergin

Aza

Balıkesir

O. Niyazi Burcu

Aza

Ankara

Mümtaz Ökmen

Aza

Erzurum

Fuad Sirmen

Aza

Konya

Ali Fuad Cebesoy

Aza

Kayseri

H. F. Perker

Aza

Mardin

O. Dinçer

Aza

Bursa

Sadettin Ferid Talay

Aza

Denizli

N. A. Küçükca

Aza

Bursa

Atıf Akgüç

Aza

Ordu

M. B. Pars

Aza

Çorum

Münir Çağıl

Aza

Kocaeli

Ragıp Akca

